

V Radgono začeli so okoličani to zimo po dvakrat v tednu žito, koruzo i. t. d. na trg voziti. Želeti bi bilo, da se ta reč dobro vredí, in se tako trštvo z živežem ogrskim židovom v sosesčini iz rok iztrga. Kmalu bi prihajali kupci od vseh potov sem.

Slišimo v enomer, da denarja manjka, da je petica redka, toda krčme in gostilnice naraščajo povsod kakor gobe iz zemlje, in so prav polne! Zdi se nam tedaj, da je denarne sile najbolj zapravljalivost, požrešnost mnogih gospodarjev in poslov kriva! Slovenci, — bodimo trezni, bodimo varčni in skrbni! —

Iz Kozjega, 8. febr. (Zlata poroka.) To je bilo včeraj veselje v naši puščavi! Popoludne po večernicah se je zbiralo staro in mlado po cerkvi in trgu; celó gosposkih obrazov ni bilo sram, očitno se pokazati; možnarji so pokali, kakor pred velikimi prazniki. Bila je v resnici za Kozje včeraj svečanost.

Veljalo je, počastiti revnega tržana Jakoba Sušnika; ki je slavil zlato poroko, in Kozjani so se skazali. Na županov poziv je z veseljem vsak nekaj podaril, rojaku napraviti veselo uro. Ganilo je vsacega gledati sivega starčka sredi svoje družine, ko je otrokom in vnukom še enkrat podal svojo roko v blagoslov.

Očeta še bolj razveseliti prišel je domu iz Gradca njegov sin, izučen sedlar, ter se dal tukaj ob enem z očetom poročiti.

Jubilant je star 77 let; nja ženica Barbara šteje 69; obadva pak sta še čvrsta ter se nobenega dela ne zbojita. — Ko sem ju gledal tako možko v cerkev korakati, sem se kaj nerad spomnil sedanjega mladega rodu, ki je tako silno rahel ter občuti vsako sapico, pa vendar vidoma hira na zdravju. Menda se v mladeniških letih — prenašlo živi. —

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V a ž n i dogodki se pripravljajo za prihodnje dni. Maja se ministerstvo takraj in onkraj Litave. Kakor strela iz vedrega osupnila je te dni svet neka knjižica („Beachtungen über die Organisation der österr. Artillerie“), ki se pripisuje nekej visoki, cesarju jako blizo stoječi osebi, ki ima tudi pri vojaštvu obče zaupanje. V tej knjižici dokazuje pisatelj, da je Avstriji treba zaslombe v zvezi z Rusijo proti grabežljivemu nemškemu sosedu, ki je našemu cesarstvu toliko bolj nevaren postal, kolikor bolj se pri nas domoljubje in udanost do vladarske hiše razdeva. Ker dela to nemško — liberalna stranka, na katero se Prus zanaša, in ker prijateljstvo z Rusijo mogoče ni, dokler se ponemčevalna politika pri nas na klin ne obesi, utegne za Slovane in nas Slovence zasijati mila zarja pravice in — narodne svobode.

Na Ogerskem jo je levičnik Tisza v svojem sijajnem govoru proti Deakovcem zasuknil od levece proti sredini do Sennyeya, ter utegne neko srednje ministerstvo iz levičnikov in Sennyey'cev se roditi.

Vnanje države. Na Španskem je kralj Karol sijajno zmagal Alfonzovo armado, vsled tega je bežal Alfonso z bojišča v Madrid.

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptuja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

(Dalje.)

Zagreb, glavno mesto hrvaške zemlje, ima 16.654 katoličanov, 91 nezedinjenih in 431 zedinjenih grkov, 110 protestanov in 863 judov. Vseh prebivalcev domačinov tedaj 18.249. Ker je v Zagrebu tudi mnogo dijakov, in kakor mi je neki stotnik zagotavjal, do 6000 vojakov, se sme število vseh stanovnikov do 25.000 računati. Mesto ima izvrstno lego. Proti severju ga varuje Zagrebačka gora, proti jugu je odprto; en del mesta brž ko ne starejši je na precej visoki panogi tega pogorja, drugi v podnožji na ravnem. Mesto je jako snažno in prijetno, vsak dan sem vidil ulice pometati, in po dvakrat z vodo škropiti; povsod vlada lep red. Noči so bile zmirom mirne in tihe, da sem se čudil; v večernih urah se je obilno prebivalstva sprehajalo po ulicah, proti deseti uri se je pa vse razšlo k pokoju, in vladala je potem tihota, skoro kakor na kmetih. — Zagreb sem si celó drugač mislil, reči pa moram, da je vse to že s prva delalo na me jako dober vtis. Če pa še prštejem srčno prijaznost, ki se tu nahaja pri učeči se mladeži, duhovnikih in drugih narodnjakih, in nekatere imenitosti, ktere Zagreb dičijo, ne bo preveč, ako rečem, da je Zagreb eno najmilejših mest v Avstriji, slovenskemu domoljubu pa kraj narodnega ponosa in navdušenja.

Med imenitosti Zagreba se mora v prvi vrsti šteti metropolitanska cerkev, ki je velikansko poslopje. Škoda, da se znotranja sprava od nadbiškupovega trona do poslednjega postranskega altarja s krasnim gotiškim slogom zidar-skega dela ne slaga. Petero óken v prednjem koru je jako okusno malanih. Cerkev je blizo tolika kot Marije-Celjska, ki je 44° 2' dolga, 15 sežnjev in pol široka; Zagrebačka bo 3—4 sežnjev krajša, pa je zato blizo toliko širja. Vtis je tu veličastniši, ker pregledaš pri vstopu naenkrat vse znotranje prostorije, kar v Marija-Celji zaradi altarja milostne Matere Božje sredi cerkve ni mogoče. Prednji altar ima več dragocenosti, stranskih je menda 24, polovica preveč. Kakor se je v prejšnjih časih kteremu korarju dozdevalo, je kje si bodi brez ozira na okus, k steni pritisnil altarček, da poslavi svoje ime; iz marmorja, nekteri iz dragega, so sicer vsi.

Za mesto glavna cerkev je sv. Marka, menda tudi najstarejša; ta je namreč farna cerkev skoro za ves Zagreb, ostale 3 fare štejejo komaj do 5 tisoč duš. Sv. Marka cerkev potrebuje mnogo popraviljanja. Pri poroki, ki sem jo tukaj vidil, niso imeli vina za sv. Janža žegen; slišal sem, da to ni v navadi, kar se mi je čudno zdevalo, ker Hrvati sicer vinsko kapljico v čišlih imajo. Zunaj na Markovem trgu se na tléh kažejo 4 kamni, na katerih je bajé stal železni tron (kletka) kmečkega kralja Matije Gubca, na katerem je tudi žalostno smrt storil. L. 1573 so se namreč vzdignili kmetje najbolj v Zagorju proti plemenitašem, ki so jih neki hudo drli. Kmetji si izvolijo Matijo Gubca za svojega kralja, ki je kraljeval v Stubici; od tod je pošiljal svoje čete po gradovih plemenitašev plenit in morit. Vojska je kmalu kmečke trume premagala, njih kralja vjela, ki je bil v Zagrebu v grozno smrt obsojen. Blizo cerkve sv. Marka na trgu so namreč razbelili železen tron, na njem pa nesrečnega kralja Gubca živega spekli.

(Dalje sledi.)

Razne stvari.

(Banka „Slovenija“) je v zavarovanju proti ognju meseca januarja izdala 283 polic, od katerih znaša premija na lastni račun v gotovini 15.259 gld. 89 kr. Do 4. svečana bilo je na 1220 delnic vplačanil po 30 gld.; tedaj 36.600 gld.; na 445 pa po 15 gld., toraj 6675 gld.; skupaj 43.275 gld. Veliko delničarjev je obljubilo, da še tega meseca doplačajo. — Pet bank je že priznalo, da so nam dolžne protizavarovanja, ktero so prejšnji uradniki od začetka krivo računili; pri drugih se to še obravnava. — Z veseljem tudi naznanjamo, da je banke „Slovenije“ zastop za Maribor in okolico prevzel naš narodni trgovec, g. M. Berdajs, pri katerem se toraj odslej zavarovanje vrši.

(Pomiloščenje.) Val. Golež iz Dramelj, ki je bil od celjske sodnije zavoljo umora Marjete Vodušekove k smrti na vislicah obsojen, je po svitlem cesarju pomiloščen in mu je smrtna kazen v 16-letno težko ječo spremenjena.

(Velike razstave.) Pet bilo je dozdej velikih razstav v Evropi, šesta je namenjena v Filadelfiji v Ameriki. Prva je bila l. 1851 v Londonu. Trajala je za obiskovalce proti vstopnini 141 dni, prišlo je 6 mil. 39.185 ljudi, vstopnine pa 424.323 funtov šterlinga (po našem šterl. = blizo 10 gld.) Druga, pariška, l. 1855 bila je 200 dni odprta, prišlo je 5 mil. 162.330 ljudi na razstavo, vstopnina je vrgla 128.099 funt. šterl. — Leta 1852 je bila zopet v Londonu mednarodna razstava skoz 171 dni, na ktorej je bilo 6 mil. 211.103 ljudi, vstopnine pa 408.560 funt. šterl. — Četrta in dozdej najsjajniša razstava bila je l. 1867 v Parizu, kder je bilo v 217 dneh blizo 9 milijonov obiskovalcev, ki so plačali 420.735 funt. šterl. — Peta

je bila dunajska l. 1873 skoz 186 dni, v kterih je bilo na razstavi 6 mil. 740.500 ljudi, vstopnine pa 206.478 funt. šterl. — Na vseh 5 velikih razstavah bilo je blizo 33 milijonov obiskovalcev, ki se plačali samo za vstopnino 1 mil. 588.164 funt. šterl., nad 15 milij. gld.

(Za ravnatelja celjske gimnazije) imenovan je dr. Fr. Svoboda, gimn. profesor na mali strani v Pragi. Da nja rojak V. M. ni postal ravnateljem, tega ne bodo ne učenjaki ne Slovenci obžalovali; kako pravičen da bo pa Slovincem Čeh Svoboda, si ne upamo prerokovati, ker so česki „Svobode“ dozdej Slovincem le nasilstva, ne pa svobode donašali. Med 16 prošniki za to važno mesto bili so tudi Slovenci: Šuman, Fr. Hafner in Žolgar, pa za službo na Slovenskem se zopet Slovincem ni sposoben spoznal. Lepa nam svoboda!

(Za društvo duhovnikov) so na dalje vplačali č. gg.: Voh Jernej, Skuhala Ivan, Kunaj Bapt., Ulaga Jož. starj., Pihler, Žehel in Vizovišek po 11 gl.; Vrečko A. opat (letn.) 10 gl., Bizjak Vinc. 22 gl., Kolar Vinc. 4 gl.

(Spremembe v lavant. škofiji). Č. g. dr. Jož. Ulaga, konzistorijalni svetovalec in profesor bogoslovja, imenovan je za nadžupnika v Konjicah; č. g. Jož. Kolarič za župnika v Razborju in č. g. Jož. Kunaj za kurata v Soboti.

(Udom družbe sv. Mohorja.)

Med drugimi bukvami dobodó letos udje tudi „molitvene bukve“, spisane po preč. g. Fr. Kosarju, kanoniku v Mariboru. Ker na kmetih bukvovezov ni, nevezanega molitvenika pa nihčér rabiti ne more, je društveni odbor na dotične prošnje sklenil naslednje:

- Molitvene bukve naj se vežejo mehko ali pa trdo v platno.
- Društveniki, želeči trdo vezanih bukev, plačajo razun letnine ali dosmrtnine še 40 kr. veznine.
- Dekanijske in farne predstojnike in društva poverjenike odbor vljudno prosi, da pri zapisovanju ude na to opominjajo; število uaročenih vezanih odtisov pa naj blagovolé na čelu vpisnih pól zaznamovati. —

Ni menda dvomiti, da se bo tudi zvršilo, če kdo molitvenika sè zlatim obrezkom in usnjatim hrbtom dobiti želi in to razložno naznani. Cena bo seveda mnogo večja.

Čč. bralcem in dopisnikom!

Z današnjim listom dokončam svoje vredniško delovanje, ker me Bog v drugo mesto na delo kliče. Zahvaljujem se pristréno gg. dopisnikom za izdatno in neutrujeno pomoč, ki mi je trudapolno delo bistveno zljajševala ter jih prav lepo prosim, da ostanejo tudi za naprej listu zvesti podporniki. Kar je bil „Gospodar“ dozdej, ostal bo tudi — v bodočnosti: branitelj narodnosti, sv. kat. cerkve in pospešitelj gospodarstvenega blagostanja. Oddelek